SVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCVI. No. 172. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 12, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ВЕРЕСНЯ 1989 Ч. 172. РІК XCVI.

Пам'ятайте про Україну!

СЛІПЕЦЬ-КОБЗАР У КИЄВІ

Один із читачів „Свободи" відвідав цього літа Україну і вислав до редакції привітання з Києва. Повернувшись до ЗСА, цей читач переслав нам знімку з Києва (вгорі), на якій увіковічнив сліпця-кобзаря, що співає пісні про козацьку славу. А прохожі пристають, сідають чи стоять, і слухають. Біля ніг кобзаря — капелюх на добровільну лепту.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Львів (ПСУ). — В середу, 23-го серпня ц.р., відбувся у Львові мітинґ, пов'язаний з річницею підписання пакту Ріббентропа-Молотова.

На мітинґу з гострою критикою і засудженням пакту виступали активісти, а між ними Богдан Горинь. Володимир Яворський, Іван Макар та інші.

Б. Горинь у своєму виступі домагався відокремлення України від Москви та надання повної свободи українському народові.

У наслідок цього виступу Б. Гориня заарештовано і відвезено до міліції. Зараз після цього перед будинком міліції понад-тисячна маса народу вимагала звільнення Б.Гориня.

Уже два дні пізніше, в п'ятницю, 25-го серпня, на зорганізованому мітинґу Богдан Горинь поновно повторив свої домагання повної незалежности України.

ПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ ПАКТУ РІББЕНТРОПА-МОЛОТОВА

Київ. (ПСУ). — У неділю, 27-го серпня ц.р., відбувся у Львові 30,000-ий мітинґ у справі релігійної свободи в Україні. Учасники вимагали свободу для УКЦ, УАПЦ, як теж відкриття вірменської церкви у Львові та дозвіл на побудову синагоги.

У суботу, 26-го серпня ц.р., відбувся з'їзд НРУ за Перебудову, а після наради організовано прилюдний мітинґ з участю 30,000 учасників з синьо-жовтими прапорами. Спецвідділи напали на делеґатів, зокрема прибулих з Івано-Франківська.

23-го серпня відбулись демонстрації з нагоди річниці підписання пакту Ріббентропа-Молотова в Києві, Львові, Дніпропетровському.

Зокрема в Тернополі, не зважаючи на офіційну заборону, у маніфестації взяли участь 50,000 демонстрантів. Репресивні спецвідділи дуже брутально напали на демонстрантів — було багато побитих і ранених.

ВИСТАВКА І. ОСТАФІЙЧУКА В ДІТРОЙТІ

Дітройт. — Осінній сезон в ґалерії ЕКО в Дітройті пічнеться мистецькою виставкою Івана Остафійчука з Торонто, у п'ятницю, 22-го вересня ц.р. І. Остафійчук недавно прибув з України. Ще будучи вдома, брав участь в групових виставках поза межами України, а в 1979 році мав індивідуальну виставку у Львові.

БАНДУРИСТИ ІЗ ЗСА ВИЇХАЛИ НА ТУРНЕ В УКРАЇНУ

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. К.). — До редакції „Свободи" заскочив на декілька хвилин у поспіху перед виїздом відомий молодий український бандурист і вчитель кобзарського мистецтва Юліян Китастий щоб поінформувати про перше турне по Україні трійки українських музик із Північної Америки. Ця трійка, а це: Ю. Китастий, Віктор Мішалов і співак-тенор Павло Писаренко, соліст Української Капелі Бандуристів ім. Шевченка, виїхали в середу, 6-го вересня ц.р., на двомісячне перше турне в Україну.

Ю. Китастий.

Цю поїздку зорганізувало недавно засноване нове українсько-канадське підприємство п.н. „Кобза", що його очолює Микола Мороз.

Як поінформував Ю. Китастий, музичне тріо полетіло прямо на Кубань, щоб вже у п'ятницю, 8-го вересня виступити там на Музичному Фестивалі. Після закінчення цього фестивалю їхня друга зупинка буде у Чернівцях, де від 18-26-го вересня відбуватиметься Музичний Фестиваль п.н. „Червона рута", в якому наші музики запрошені брати участь. При кінці вересня вони розпочинають турне по Україні, де будуть перебувати аж до половини листопада 1989 року.

Коли питаємося про репертуар тріо, Ю.Китастий розповідає, що до свого теперішнього репертуару вони додали рідко виконувані твори Гната Хоткевича, сантиментальні таночки на мотиви Зіновія Штокалка, твори Григорія Китастого та інші перлини кобзарського мистецтва, які досі не були відомі в Україні.

Але Ю. Китастий вже не перший раз буде в Україні. Весною цього року він разом із П. Писаренком їздили по Західній Україні та Волині і дали там десять концертів, у тому п'ять на Тернопільщині, (два в Тернополі), один в Бережанах, а два по селах, два в Рівному, один в Дубні і один в селі Острів коло Берестечка.

Ю. Китастий із захопленням розповідає як їх там вітали, як були переповнені залі і з яким зворушенням слухалим там давно призабуті історичні пісні, кобзарські думи, псальми які співали туземцям молоді українці, що виросли вже в Північній Америці, далеко від батьківщини.

Все це сталося завдяки активности недавно повсталої „Кобзи", яка крім цього першого пробного турне по західніх областях України має вже за собою два дуже вдалі гостинні виступи мистців з України в Канаді. І так зимою концертували там із виставою „Маруся Чурай" Ніла Крюкова і Галина Менкош, а відтак Ніна Матвієнко і тріо „Золоті ключі". Обі ці гостинні поїздки викликали таке захоплення українців в Канаді, як перший виступ Ю. Китастого і П. Писаренка на рідних землях.

СССР заперечує причетність до вбивства Пальме

Стокгольм, Швеція. — Совєтський амбасадор у Стокгольмі Борис Пенкін 1-го вересня ц.р. категорично відкинув звинувачення в тому, що совєтські дипломати якоюсь мірою пов'язані з вбивством прем'єр-міністра Швеції Оляфа Пальме.

З деяких повідомлень шведських газет минулого місяця випливає, що секретна служба країни таємно підслуховувала телефонічні розмови одного совєтського дипломата з 1985 по 1987 рік, коли той дипломат залишив Швецію. З підслуханих розмов стало відомо, що совєтський дипломат знав про те, що на Пальме готується замах.

Секретна служба Швеції не повідомляє більш детальних подробиць. Відмовився коментувати ці повідомлення і прем'єр-міністер Інґвар Карльсон, який також не відгукнувся на інтерв'ю Панкіна. Карльсон мотивував свою відмову тим, що це може пошкодити безпеці країни.

Крістер Петерсон, якого визнали винним у вбивстві Пальме і засудили на довічне ув'язнення в липні цього року, вважає, що суд не мав доказів і вніс відклик.

В КИЄВІ ВІДБУЛИСЯ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ РУХУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ

Київ (ЗПУГС) — У п'ятницю, 8-го вересня ц.р. у великій залі Політехнічного Інституту в Києві розпочався установчий з'їзд Народного Руху України за Перебудову. Напередодні з'їзду відбулася пресконференція, на якій мали намір порушити питання про заборону національної символіки, але вирішили, що обговорювати не варто, оскільки вибір зроблено історією і ніхто не може її заборонити. Член Координаційної Ради НРУ, кандидат юридичних наук Головатий зачитав на пресконференції закон, на який представники влади люблять посилатися, мотивуючи заборону української символіки, і констатував, що закон її не забороняє.

Під час відкриття з'їзду НРУ сцена була оформлена скомпонованим із трьох великих літер словом „Рух", від якого відходили два промені — жовтий і блакитний; на стрічках вниз були вміщені три герби: запорізький герб із зображенням козака з рушницею, герб з Архангелом Михаїлом, внизу — герб Данила Галицького, а посередині, в обрамленні цих трьох гербів — великий тризуб. Оформлення сцени виконала Лариса Скорик.

В залі були десятки прапорів. Бальконі і вестибюлі прикрашені історичними ґербами різних реґіонів України, включаючи Слобожанщину, Кубань, Холмщину.

Охорону здійснювала сама громадськість, організована в Рух. Для тих, кому забракло місця в залі, поставили на площі гучномовці, щоб усі бажаючі могли слухати.

З'їзд почався о год. 1-ій, оскільки багато часу зайняла процедура реєстрації (у залі було 1,200 делеґатів і гостей). Із сусідньої Польщі приїхали депутат сейму В. Мокрий та один з керівників „Солідарности" Адам Міхнік і багато інших гостей. Як повідомляли на пресконференції напередодні з'їзду, 20 мандатів одержали керівники КПУ. У з'їзді беруть участь 32 народних депутати. Присутні 30 іноземних кореспондентів.

Першого дня виступали В. Яворівський, І. Драч, Д. Павличко, депутат ВР СССР Грещук, М. Горинь, С. Плачинда — про втрату села і землі. В. Черняк зробив коротку, але змістовну аналізу економічного стану в Україні ; виступали гості з інших республік (Азербайджану, Вірменії, Грузії) і багато інших.

Делеґат зі Львова Орест Влох порушив питання про те, що Україна повинна мати свій національний спорт, національні олімпійські команди, настав час створити українську академію мистецтв.

На пропозицію Михайла Гориня, з'їзд НРУ надіслав вітальну телеграму Іванові Світличному, який лежить у львівській лікарні, з нагоди його 60-річчя.

На закінчення першого дня роботи з'їзду НРУ виступив Євген Сверстюк. Попри те, що він майже вдвічі перевищив реґлямент і всі були вже втомлені, виступ Є. Сверстюка слухали винятково уважно: це були глибокі роздуми про вищі виміри в людському житті — про духовність і про те зубожіння, в якому опинилося суспільство через втрату духовних джерел. Такі зустрічі, сказав він, треба починати з молитви.

Учасникам з'їзду було оголошено, що 9-го вересня, після закінчення другого робочого дня, о 9-ій год. вечора біля пам'ятника св. Володимира відбудеться екуменічний молебень. Однак, цього не сталося, бо другий день роботи з'їзду закінчився близько 11-ої години.

Другий день був кульмінаційним у роботі установчого з'їзду Народного Руху України за Перебудову: учасники обговорювали й ухвалили програму НРУ. Документ вийшов науково виважений, юридично обґрунтований, зачіпає всі сфери суспільного життя в Україні і пропонує шлях для виходу з політичної, економічної, екологічної, соціяльної, моральної, — одне слово,суцільної кризи, до якої довела суспільсто збанкрутована ідеологія.

Як розповідає один з учасників з'їзду Микола Горбаль, найбільш хвилюючим елементом цього історичного для України з'їзду було братання. Це якраз те, на що не розраховувала партійна мафія, яка витратила стільки енерґії, оббріхуючи рух через свої засоби масової інформації, намагаючись нацькувати одні групи на інші, спровокувати міжнаціональні конфлікти тощо.

Другий день з'їзду почався з виступу жидівського письменника, члена Координаційної Ради НРУ Бураковського, на тему „Жиди і Народний Рух". Лейтомотивом його і багатьох інших виступів була необхідність об'єднувати зусилля для порятунку життя і культур усіх народів України. Так само чітко відчувалося єднання різних народних фронтів. Представник литовського народу сказав, що коли Україна стане економічно незалежною, така незалежність стане неминучою і для Прибалтики. Преставник Молдавії зауважив такий нонсенс: мовляв, це вперше в історії людства колонізатор оголошує страйки в своїх колоніях (маючи на увазі „Інтерфронт" — „русскоязычное неселение"), не бажаючи вивчати мови колоній. В таке скрутне становище поставлено колонізаторів в імперії.

Атмосфера загальної ейфорії на з'їзді змусила навіть партійного ідеолога Л. Кравчука, відомого погромника на Україні, виступити із запевненням, що він — за мову Шевченка і Лесі Українки, що він — християнин, хоча й член партії. Всі виступаючі знали, що вони говорять не лише до присутніх у залі, а й до того великого зібрання на май-

(Закінчення на стор. 3)

ЦК КПСС РІЗКО ЗАСУДЖУЄ ПОДІЇ В ПРИБАЛТИЦІ

Москва. — У вівторок, 22-го серпня, у Вільнюсі було опубліковано висновки комісії Верховної Ради Литовської ССР щодо вивчення совєтсько-німецьких договорів та їх наслідків.

У зв'язку з цим газета „Правда" з 27-го серпня опублікувала „Заяву ЦК КПСС про становище у республіках совєтської Прибалтики".

Лідерам компартії явно не сподобалося, що урядова комісія Литви оголосила совєтсько-німецькі договори незаконними і недійсними, як також і декларацію народного сойму Литви з 21-го липня 1940 року про вступ Литви в СССР та закон СССР про включення Литовської ССР до складу СССР з 3-го серпня 1940 року, оскільки вони були підписані під тиском совєтської влади і суперечили бажанням населення Литви.

У заяві ЦК КПСС сказано, що ситуація, яка складалася в республіках Прибалтики „заторкує корінні інтереси всього соціялістичного отечества".

Далі йдеться про те, що перебудова стала сприятливим ґрунтом для зростання національної свідомости, однак, „скориставшись свободою міжнародних зв'язків, націоналістичні діячі контактуються з закордонними організаціями і центрами, втягуючи їх у внутрішні справи своїх республік, по суті зробили їх своїми консультантами і дорадниками... 23-го серпня 1989 року організатори подій постаралися підбурити настрої до справжньої націоналістичної гістерії. Гасла, що були нав'язані тисячам людей, сповнені ворожнечі до совєтського ладу, до росіян, до КПСС, до совєтської армії".

На думку авторів заяви ЦК КПСС, керівники прибалтійських республік не змогли утримати процес в нормальному руслі перебудовних змін, не змогли переконати людей у правильності загальносоюзних і загальнолюдських цінностей. Тому лідери ЦК КПСС вважають, що така обстановка вимагає „серйозної оцінки і рішучих невідкладних заходів по очищенню процесу перебудови у Прибалтиці від екстремізму, від деструктивних, шкідливих тенденцій".

Заява ЦК КПСС закликає комуністів зайняти принципову позицію і діяти так, щоб „зберегти єдину сім'ю совєтських народів".

Ця заява ЦК КПСС настільки відрізняється від тону перебудованих закликів, що негайно привернула увагу політичних оглядачів, а газета „Ню Йорк Таймс" передрукувала її у скороченому варіянті (27-го серпня ц.р.).

Громадськість прибалтійських республік зареагувала різким протестом на намагання Москви скувати національні рухи в Естонії, Литві й Латвії. А головний ідеолог литовської компартії Юстас Палєцків заявив на пресовій конференції у Вільнюсі, що „Литва прагне незалежности". Однак він зазначив, що республіка не сподівається досягти цього негайно і що питання, які форми прийме ця незалежність, буде вирішене не відразу.

Після виборів до місцевих рад у республіках Прибалтики буде проведено референдум, щоб з'ясувати, якого устрою прагнуть їхні народи, а також визначити характер відносин із СССР на майбутнє.

Завідуючий міжнародним відділом ЦК КПСС заявив кореспондентові газети „Ізвєстія", що при спробах „розділити неділиме" станеться „ще гірша і на цей раз остання катастрофа". Ці його слова можна розцінити так, що КПСС готова застосувати зброю аби лише не допустити виходу з СССР.

Б. Єльцин прибув до Ню Йорку

Ню Йорк. — У суботу, 9-го вересня, в З'єднані Стейти Америки прибув колишній перший секретар Московського міського комітету КПСС Боріс Єльцин.

Спочатку плянувалося, що совєтський гість проведе в Америці два тижні, однак стало відомо, що тривалість поїздки скорочена до семи днів. Єльцин має намір виступити з доповідями у Ню Йорку, Вашінґтоні, Лос Анджелесі і Сан Франсіско. Згідно з досягнутою домовленістю, за кожну лекцію високий совєтський гість дістане 25,000 долярів. Всі „зароблені" ним гроші будуть передані у спеціяльний фонд боротьби з АІДСом в Совєтському Союзі.

В короткому інтерв'ю на летовищі ім. Кеннеді Єльцин, звертаючись до американців, сказав: „У вас ось уже 200 років існує демократичний уряд. Демократія ця, правда, носить буржуазний характер. Ми ж, образно кажучи, нагадуємо покищо курчатко, яке вилуплюється з яйця".

Не вдаючись у подробиці, Єльцин відзначив, що популярність Ґорбачова за останні місяці значно зменшилася. Совєтський гість обіцяв подрібно розповісти про свою точку зору на події, що відбуваються, під час запланованої на кінець тижня спеціяльної пресової конференції.

Хор „Думка" — Ювілят

Члени Управи хору „Думка" і редколеґія пропам'ятної книжки: перший ряд (зліва): Л. Яблонська, О.Новицька, І. Раковський, О. Гаєцька, М. Бурчак, А. Новицька, М. Мирко; другий ряд (зліва): О. Мотиль, І. Єдліцький, Є. Кухар, Ю. Кушнір, А. Гончарів, Ю. Снігур.

Ню Йорк (О. Г-ка). — Ювілейний концерт у Ейвері Фішер Голл (Лінкольн Центр), яким хор „Думка" відзначить свій 40-річний ювілей враз із 95-річним ювілеєм Українського Народного Союзу, вже зовсім недалеко.

Кожної п'ятниці, а тепер напередодні концерту ще й у середи, без вакаційної перерви хор відбуває свої співанки. Поспішаючи „тупотять" стрімкими сходами до гостинної домівки Українського Спортового Клюбу „думкарі", щоб не спізнитися та не зустрітись віч-у-віч з докірливим поглядом диригента Семена Комірного. Хто вони ці люди, що опускають всі імпрези, які відбуваються у п'ятниці, та відкладають свої особисті розваги чи поїздки, щоби враз із диригентом пильно працювати над хоровим репертуаром. Не зважаючи на погоду, вони з'являються на українському давнтавні. Між ними студенти, молоді матері, емерити — а всіх єднає любов до рідної пісні та бажання створити одну велику гармонійно з'єднану одиницю.

Ті, що знали особисто або з оповідання основників хору „Думка", щиро відданих творців цієї довгоіснуючої хорової організації в особах Леонтія (Льоня) Крушельницького, інж. Володимира Богачевського д-ра Богдана Карпевича, все ділового і здисциплінованого інж. Богдана (Даду) Рака і других, часто їх згадують та здається неначеб прирекли їхнім тіням продовжувати почате співоче діло. Приїжджають з Ню Джерзі, Гемпстеду, Йонкерсу, Лонг Айленду, а навіть з

(Закінчення на стор. 3)

З'ЇЗД АВҐСБУРҐЦІВ - ЛЯЙПҐАЙМЦІВ

Елленвілл, Н.Й. — Тут в суботу і неділю, 16-17-го вересня ц.р. на оселі СУМА відбудеться з'їзд мешканців табору Авсбург-Ляйпгайм. Реєстрація в суботу, 16-го вересня, від год.9-ої до 12-ої полудня, відкриття з'їзду о год. 2-ій по полудні. Після покликання почесної та ділової комісій слідуватиме звіт Ділового комітету, панель, дискусія, різне, а о год. 7-ій вечором спільна вечеря, привіти, спогади та мистецька програма. В неділю, 17-го вересня Служба Божа і продовження нарад. Зголошення спрямовувати на оселю, телефонуючи на число: (914) 647-7230. Під час з'їзду заплановано влаштувати виставку творчих осягів колишніх таборян. Для цього сід зголошувати досягнення на письмі, на адресу: Mrs. Oksana Radysh c/o Ukrainian Academy, 206 W. 100 St. New York, N.Y. 10025.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ СЕРБІЇ Слободян Мілосевіч, впливи якого тепер дуже зросли, заявив у 80-хвилинному інтерв'ю з Београду, що „Сербія не вимагає упривілейованого місця в Юґославії, але рівночасно не погоджується на підпорядкування її іншим". Серби є найбільшою національною групою в Юґославії із понад 8 мільйонами населення.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, представник міністерства закордонних справ СССР Вадім Перфільєв заявив, що намір Адміністрації Джорджа Буша організувати міжнародний фронт боротьби з розповсюдженням наркотиків треба лише вітати, однак остеріг американський Уряд перед рішенням післати в Колюмбію бойові частини. „Неможливо не звернути увагу на спроби післати американські війська в Колюмбію, — сказав В. Перфільєв. — Подібна акція була б не чим іншим, як відкритим вмішуванням у справи суверенної держави". Перфільєв заявив, що колюмбійський уряд уже висловив неґативне ставлення до появи на своїй території американських військ, не згадавши при цьому, що президент Дж. Буш назвав військове вмішування ЗСА крайнім заходом, на який він піде лише на просьбу президента Колюмбії.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ПРОТЕСТИ тютюнової індустрії, Сенатська комісія винесла рішення на постійно заборонити курення на всіх внутрішніх летах летунських ліній. Ця заборона була частиною фінансового законопроєкту, над котрим дискутувала Комісія асиґнування фондів, де ухвалено 11.9 біл. дол. для потреб транспортації у 1990 році. Не зважаючи на це, що законопроєкт перейшов голосами 17 до 0, всі сподіються, що тютюнова індустрія доложить всіх зусиль, щоби заборона не стосувалася всіх внутрішніх летів.

У ЧЕТВЕР, 7-ГО ВЕРЕСНЯ, ц.р. в Сенаті ЗСА схвалено новий та широкого діяпазону законопроєкт, котрий заборонятиме дискримінування проти покалічених громадян в праці та забезпечить їм доступ до публічних послуг, транспортації та комунікаційних обслуг. Законопроєкт перейшов голосами 76 до 8, а схвалення подібного законопроєкту в Палаті Репрезентантів сподіються перейде без жодних затримок в короткому часі. Згаданий законопроєкт є завершенням кількамісячних переговорів поміж Урядом президента Джорджа Буша, комерційною громадою та групами, які репрезентували покалічених американських громадян.

ЧИСЛО КРИМІНАЛЬНИХ злочинців, зголошених до властей в минулому 1988 році, зросло до нових вершин, згідно з даними , які зібрало ФБІ, базуючись на кримінальній статистиці з 16,000 міст ЗСА. У своєму виданні, що появилося в серпні ц.р. під назвою „Злочинність в ЗСА", ФБІ звітує, що 20,675 американців було вбито минулого року в ЗСА, а це є на три відсотки більше, як рік раніше. В цьому звіті говориться і про те, що кримінальні злочини, включног з насильством і грабунками, зросли до 1.56 міл. Директор бюра Вілліям Сешенс у цьому ж таки виданні приписує збільшення злочинности міжусобицям поміж торгівцями наркотиків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money-order payable to "Svoboda"
Postmaster Send address changes to
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.
P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

„Общепонятний язик"

Відомо, що Совєтський Союз складається з 15-ти республік, що їх сталінська конституція з 1936 року визначає як „самостійні". Трудно уявити собі більший абсурд, більш цинічний глум, як факт, що з оцих 15-ти республік тільки одна, Російська має російську мову — рідну мову — кожна з 14-ти інших республік заселена автохтонним народом із власною рідною мовою і культурою. Але на всьому терені Совєтського Союзу за царського і за большевицького режиму єдина державна мова — це російська. Мова є найбільш притаманною рисою кожного народу. Національна свідомість починається від любови до своєї мови. Коли у народі немає навіть глибокої національно-державної свідомости, то він із стану етнічної маси швидко може здобути цю свідомість, що її Шевченко окреслив „хто ми і чиї ми діти", — коли збереглася рідна мова. Від Переяславського договору 1654 року і від трагічної битви під Полтавою 1709 року вела Москва русифікаторську політику, почавши її від переслідування української мови. І найперші початки новітнього українського відродження почалися від заходів, щоб скасувати існуючу в Росії заборону друкувати будь-що українською мовою. Це сталося щойно 1905 року та щойно 1916 року член петербурзької Академії Наук лінґвіст О. Шахматов визнав самостійність української мови в одному своєму творі. У Галичині було легше, але там, у межах австроугорської монархії, панщину скасовано щойно 1848 року (в Росії 1861) і „Русалка Дністрова" Маркіяна Машкевича могла появитися тільки у Будапешті у 1837 році.

У добі Української Народної Республіки і Гетьманату настав буйний розквіт мови, але вкінці 1920 років почався русифікаторський наступ. І хоча влада Ґорбачова існує вже чотири роки, але щойно в минулому році прийшла деяка відлига і по всій території СССР повіяв національний вітер. У корінній Московщині він відродив чи пак підсилив існуючий аґресивний шовінізм; скрізь деінде почалося відродження мови, фундаменту національної гідности. У трьох балтійських країнах введено закон про встановлення єдиної державної мови — литовської, латиської та естонської з визначенням реченця, до якого поселенці інших національностей, здебільшого присилані туди на різні становища, росіяни — мусять навчитись мови даної країни під загрозою втрати праці. Вони протестують, страйкують, але програють. За повідомленням американської аґенції Ассошіейтед Пресс Комісія Верховної Ради виготовила проєкт закону, який признає українську мову, як державну. Але наприкінці цього законопроєкту кажеться, що „спілкування між ріжними національними групами має відбуватися мовою російською". Цим одним реченням у практиці перекреслено вартість цілого закону, — це велика ложка дьогтю у малій бочівці меду. По суті той закон у такій стилізації робить далі російську мову мовою упривілеєною. Державна двомовність — це те саме, що двомовність у шкільництві. Воно пригадує ганебний так званий „закон Ґрабського" у Польщі між двома світовими війнами, який заводив у всіх школах „утраквізацію", що у практиці дало руїну українського шкільництва. Довгий період русифікації із скасуванням Української Автокефальної Православної Церкви та з підпорядкуванням московському патріярхові колишньої, забороненої Української Католицької Церкви, із русифікацією всього шкільництва (з маленькими винятками в Галичині) — не дозволив на збереження такої глибокої національної свідомости, щоби добровільно, всупереч натискові від влади, вибирати мову українську. Цей натиск простий: підеш до української школи — не дістанеш праці після її закінчення, — вибереш українську мову — можуть тебе перекинути на працю на Урал і там не даш собі ради. Це звичайний державний русифікаторський шантаж.

Заки той ганебний законопроєкт стане законом — мусить відбутися прилюдна дискусія. Нема сумніву, що ріжні новозасновані — українські організації будуть протестувати і демаскувати цю підступну тактику русотяпів. На Заході теж уже стежать за поступом національних рухів, зокрема в Україні. У німецькій пресі появилася вістка про встановлення західньонімецького ґенерального консуляту також у Києві і звертається там увагу, щоб персонал цього консуляту знав українську мову, бо в протилежному випадку він буде знаряддям русифікації. Про українців говориться у тій замітці, як про великий народ із старою культурою і цілком окремою мовою. Ми є свідками боротьби за мову в Україні, де народжений у Дніпропетровську перший секретар Комуністичної партії України Володимир Щербицький, веде засідання партійної верхівки російською мовою.

Мирослав Семчишин

„НАРОДОВІ ТРЕБА ПОВЕРНУТИ ІСТОРІЮ, А ІСТОРІЇ ПРАВДУ"

І.

Переживаємо вагомі для України часи — економічної перебудови, гласности, часи всенаціонального збудження і культурного відродження, а в східніх областях зокрема самоосвідомлення народу. Спрагнено шукаємо в пресових органах за вістками з України, радіємо всім, що документує актуальні стремління народу, який відстоює свої віковічні права. Подив і признання маємо для всіх, нам відомих і невідомих, провідних постатей сучасної України, що унапрямлюють увесь відродженицький рух на всіх ланках життя, рух спрямований на рятування нашої Батьківщини від грізної примари національного катаклізму.

Різними струмками протікають ці всі події і під різними аспектами треба їх розглядати. Нас цікавить передусім культурологічний аспект цього всього, що складає на сьогодні картину ідейних прямувань сучасної України і її кращих людей. Бож саме не що інше, як духові прямування народу визначають його справжню вартість, його профіль і позицію серед інших народів. Важко сьогодні робити будь-які заключення чи підсумувати ще далеко не завершений процес цієї наскрізь своєрідної духової революції, що знаменує життя сьогоднішньої України, але деякі ствердження уже очевидні і бездискусійні. Отже приходиться ствердити, що офіційно всією ґорбачовською перебудовою керує Компартія, яка в аспекті гласности наклала на весь процес свій антинародний штамп. Провідні органи Компартії України і всі її ресурси спрямовані на контролю усіх проявів так релігійного як і національно-культурного себевияву і бажання основних змін в існуючому від десятиліть укладі тих усіх сил і тієї системи, що знищили Україну.

Але в партійному чи партією контрольованому апараті України є очевидно гурт людей, саме культурних діячів, що мужньо і відкрито, орієнтуючись на реальні потреби і можливості народу, вміють не тільки захищати його права і прерогативи, але, думаючи подержавницьки, вміють ініціювати ряд акцій і міроприємств, щоби змінити курс трагічної історії України. Це ті патріоти свого народу, що болють над його теперішнім станом і тривожаться його майбутнім. Це передусім культурні діячі, а з них найбільше вирізняються письменники.

І саме в цьому аспекті треба віднотувати гідні уваги і признання, деякі події — загальнокультурного й історичного значення.

Першою з них є поява нового науково-популярного журналу „Пам'ятки України", що його видало накладом сто тисяч Українське т-во Охорони пам'яток історії і культури. Два основні завдання ставить собі оцей журнал: подавати пізнавальні інформації та ліквідувати тзв. білі плями в історії української культури і бути будителем, що організуватиме археологічні експедиції по історичним місцевостям, збирати етнографічні матеріяли, реєструвати історичні пам'ятки так в Україні, як і на інших теренах поселення українців (Польща, Чехо-Словаччина, а теж за океаном). У журналі співпрацюють відомі діячі — письменники, історики і т. п., як от Б. Олійник, І. Дзюба, М. Брайчевський, І. Гончар, В. Шевчук й інші.

Другою важливою подією, теж видавничого сектора, буде поява вже остаточно відредаґованої праці „Книга-меморіял: голод 33 р". Цей колективно опрацьований монументальний твір буде пам'ятником жертвам сталінського ґеноциду. Видавцем книги є Українське республіканське історико-освітнє т-во Меморіял, його співголова В. Маняк, м. і. заявив: „В час гласности історична думка в Україні ще боязко пульсує; висвітлюються забуті біографії політичних керівників уряду чи партії, знищених Сталіном, а справжня історія українського народу рясніє білими (читай 'чорними') плямами, фальшивими інформаціями, точиться політична метушня, а замість історичної правди — „патетика"... Книга, що йде до друку не поступиться перед іншими, досі опублікованими матеріялами про голод; Не поступиться ні глибиною трагізму ні безкомпромісовістю оцінок пережитого народом". У другому заплянованому томі будуть поміщені спогади свідків голоду а провідним моттом видавців книги є: „Народові треба повернути історію а історії правду".

А що гласність в Україні справді боязко пульсує, то цю сумну правду доказала у своїх двох статтях з половини серпня у „Свободі" Раїса Галешко, („Гласність чи вибіркова критика"?) Ми стали, — на рейки гласности, але не в Україні — стверджує вона, бо в органах української республіканської преси, що є рупором компартії, — жалюгідна пародія! В радянській періодичній пресі немає статтей про соціяльно-політичні чи екологічні проблеми...

І як далі пише Р. Галешко.

Закінчення буде.

Микола Галів

„Покійний боровся за справедливу справу"

(До п'ятиліття смерти Патріярха Йосифа)

Такі знаменні слова, п'ять років тому, сказав Святіший Отець Іван-Павло II, коли він, перед давно заплянованою візитацією до Канади, прилетів з Ватикану вертолітом до Святої Софії, при 778 Бочеа у Римі, 8-го вересня 1984 року, щоб помолитися за спокій душі і востаннє попрощатися з покійним Патріярхом Йосифом. Ці знаменні слова Папа Іван-Павло сказав до наслідника св. п. Патріярха Йосифа, Блаженнішого Мирослава-Івана Любачівського у присутності Владики Івана Прашка з Австралії.

Варто нам усім пригадати собі ці знаменні слова Папи Івана-Павла II, вони бо сьогодні мають особливу вимову. Вони були звернені до наслідника покійного, але водночас і до нас, його пастви. Пригадаймо перебування, відвідини і промову Папи Івана-Павла II, що її він виголосив у українській катедрі у Вінніпеґу, у якій він згадував Патріярха Йосифа його принципи ідеї та його смерть.

Слова Папи Івана-Павла II напевно не мали, як дехто може подумати, куртуазійного характеру, мовляв, так годилось..., адже Папа ці слова повторив удруге під час авдієнції у Папи-Блаженнішого Мирослава—Івана і Владики Мирослава Марусина, після якої Папа запросив їх на обід. Тоді Папа Іван-Павло до повищих слів що їх він повторив додав „...його треба цінити, бо він мужньо ставав в обороні прав своєї Церкви". Це були глибокі слова, слова, що вимагають безперебійної дії, творчої праці, здійснювання ідей св. п. Патріярха Йосифа. Ці святі ідеї треба безперебійно підсилювати, плекати, утверджувати і закріплювати.

Роздумуючи над цими словами, належить зробити підсумки з пройдених п'яти років від смерти Патріярха Йосифа. Чи взяли ми до уваги слова „справедлива справа", за яку так мужньо боровся Патріярх Йосиф. Чи ця „справедлива справа" залишилась і для нас далі — справедливою? Чи мужньо ми її відстоювали і відстоюємо далі? Відзначаючи п'ятиліття смерти Патріярха Йосифа не йдеться про ґльорифікацію Великого Покійника, бо ані він, ані його унікально-творче життя цієї ґльорифікації ніколи не потребувало. Ми тільки в п'ятиліття смерти Патріярха бажаємо пригадати й наголосити його великі ідеї, ідеї нашої страждальної Церкви, яка подиву гідно бореться за своє існування по той і цей бік залізної занавіси, яка хоч сьогодні поволі зникає, але доля нашої Церкви переслідувана совєтською владою, де вона перебуває далі у катакомбах, змагаючись за леґальне визнання, не змінилася, як і не змінилось до неї становище у Ватикані. Від смерти Патріярха Йосифа залишилась справа її леґалізації на тому ж самому місці. Проти нашої Церкви в дальшому висувається територіяльний принцип і її причислено до інших східніх Церков, які є у крайньо відмінній ситуації від України. Ми повинні говорити про винятковість нашої УКЦеркви, особливо в тому відношенні повинен бути голосним і мирянський голос. Якщо не будемо порушувати цієї справи, якщо не будемо домагатись, то само нічого не станеться.

Наші брати в Україні постійно інтерпелюють, то й треба вірити, що їхня доля завершиться успіхом і Українська Католицька Церква діятиме леґально. Ідея патріярхату нашої Церкви є творчодіючою й в Україні. Ми її повинні тут далі оживляти і продовжувати. Згідно зі словами Папи Івана Павла II — ... це справедлива справа" і Патріярха Йосифа „треба цінити, бо він мужньо ставав в обороні прав своєї Церкви".

Пробуймо утвердити слова Папи, щоб вони стали нашим світляним маяком на дорозі до воскресіння нашої страждальної Української Католицької Церкви.

Михайло Кучер

ЯКИЙ СОЦІЯЛІЗМ КРАЩИЙ — СТАЛІНСЬКИЙ ЧИ ЛЕНІНСЬКИЙ

П'ятдесят років витратила німецька соціял-демократія, щоб зрозуміти Маркса і викинути його „на смітник історії". Скільки років буде потрібно Совєтському Союзові, щоб зробити те саме.

Сімдесят років совєтська преса писала про „загальну кризу капіталізму", про „неспроможність буржуазної політичної економіки", про „буржуазних апологетів", які „не зрозуміли марксизму". І ось-ось в уяві совєтських знавців Маркса ота „єдина наукова теорія почне нищити старий експлуататорський побут". Так не сталося. Робітник на Заході не збирається стати на барикадах, щоб нищити капіталізм.

Сьогодні в СССР повним голосом говорять про „кризу соціялізму", як політичну і соціяльну систему. Про неспроможність релігійних ідеологів марксизму, які протягом десятиліть нищили в зародку економічне мислення.

Сьогодні в СССР вперше після Жовтневої революції, пробують зрозуміти причини економічного і морального убозтва, говориться про майже голод, карткову систему, про генетичну деґрадацію, про найбільшу у світі (поза Румунією) смертність дітей.

Преса безжалісно картає „феодальні пережитки", нерозвиненість, „командно-адміністративну мафіозну структуру управління". Ще вчора було говорено, що в СССР вже збудовано соціялізм, а сьогодні преса пише, що справді „ми дещо побудували, але не соціялізм, а сталінізм, який привів СССР на край руїни".

Совєтська преса, в тому й українська, друкує заклики: „Вчитуймось в Леніна". А він має аж 55 томів. Що ж послухаймо заклику і „вчитаємось" в Леніна. Ось лист із 19-го лютого 1922 року, що його підписав Ленін. „Вимагайте безпощадних заходів для знищення у зв'язку з початим вилученням церковних цінностей". Вказівки в тому листі не погоджуються з положенням соціялістичної законности, а підпорядковуються тільки вимогами поточної політики і тактики: „взяти в свої руки цей фонд у кілька мільйонів золотих карбованців, а можливо й кілька мільярдів. Ми повинні знищити духовенство за його спротив з такою жорстокістю, щоб воно не забуло того протягом кількох десятиліть. Послати в Шую (місцевість, де комуністична влада грабувала церковне майно) члена ВЦИК (всеросійського центрального виконавчого комітету), щоб він в Шуї арештував не менше кількох десятків представників духовенства, міщанства і буржуазії на підставі підозріння в участі в справі фізичного спротиву декретові ВЦИК щодо вилучення церковних цінностей".

Преса УССР друкує фотографію скорбно замисленої старшої людини з підписом — „вчитуймось в Леніна". І справді „вчитатись варто!" З ініціятиви ҐПУ — поки Ленін хворів і при підтримці Сталіна була зреалізована незвичайна акція — 180 осіб — представники російської культури, письменники, професори, історики — були вислані закордон. А повна збірка творів Леніна (55 томів!) каже, що власне він був ініціятором, що їх вислано закордон. А ось ще більш рельєфно — доповідь Леніна з 2-го лютого 1920 року: „Терор нам нав'язала Антанта. Зараз після здобуття Ростова ми відмовилися від застосовання смертної кари. (Власне вже тоді Антанти не було).

Далі лист Леніна з лютого і травня 1922 року, адресований наркомові юстиції Курському. Ленін вимагав включити терор у перший совєтський карний кодекс. Ось телеграма Леніна з того часу: „Всюди необхідно нищити безжалісно тих жалюгідних та гістеричних авантюристів. Будьте безпощадні у відношенні до лівих есерів і не тільки до них, а й до селянства". І — одночасно в добу перебудови — Ленін синтеза демократії, гуманізму і справедливости.

Доходить до зрозумілих своєю вірогідністю анекдотів. Учні десятилітки. Кляса 9-та Б. На лекції історії учні питають, — яка різниця поміж ленінським і сталінським соціялізмом. Розгублена вчителька не знає що відповісти, бо вона сама продукт сталінської системи, але щоб виграти час: „Діти, підійміть руку, хто вважає Жовтневу революцію непотрібною".(!) Підносяться 33 руки. В клясі 36 учнів. Найбільш сміливі учні атакують вчительку, що вихована на сталінському соціялізмі — нема позитивних рис в соціялізмі ані економічних, ані політичних, ані соціяльних і духовних...

І справді — в таборах за кільчастим дротом гістерично гавкають пси-вівчарки, і досі стежуть „ворогів народу" і одночасно провадиться для українців посмертна регабілітація Винниченка.

Болгарські економісти йдуть навіть далі від совєтських і кажуть капіталістичний ринок — це не тільки товаро-грошові відносини. Треба наново написати „На яку економіки", побудувати нову економічну інфраструктуру, влади і власности, що буде відповідати світовим стандартам. Капіталістична економіка час від часу демонструє світові чудеса розвитку і зросту добробуту економічного і соціяльного.

А ленінська концепція соціялізму — це демократія, гуманізм, соціяльна справедливість. Ленін не досягнув того тільки тому, що швидко помер, а його учні відмовились виконати заповіт свого вчителя.

Ростислав Кедр

ВЕЛИКА ВІЙНА

Колись глядів змертвілими очима,
Надслухував тривожно, як з-за меж
Кам'яностопо, гулко ти грядеш,
Така жахлива, хоч іще незрима.

І ось ти тут! Страшна, непокорима,
Як лютий звір руйнуєш, палиш, рвеш,
Безчестиш люто в заграві пожеж
Руїни нашого Єрусалиму.

Храми величні валиш у руїни,
Катівський меч здіймаєш над юрбою,
Шляхами стелиш покоти голов.

В огнях палають всі кінці країни,
І повінню червоною, страшною
Шумує в бездну тепла рідна кров.

1942

Оксана Бачинська

У ГОРАХ КАРПАТАХ...

(Спомин з прогульки на Закарпаття)

Хоч я не народилася в Україні і ранні роки не провела між ялицями та яворами Карпат, завжди мене колись манило туди поїхати. Може на це бажання вплинуло перебування у дитячих роках у баварському переселенчому таборі в Міттенвальді. Протягом чотирьох ранніх років батько та родина часто провадили мене малу по альпійських стежках купатись у гірській річці та оповідали про чар і красу гір в Україні.

Перечитуючи „Український Тижневик", я завважила коротку статтю про заплановану прогульку американського клюбу „Сієрра" в Карпати. Чи справді зможу поїхати туди — подумала я. Чи сучасні зміни в Україні дозволять мені здійснити мої оці мрії, які кружляли в уяві десятки літ? Чи зможу проходжуватись гірськими стежками Карпат, купатись в гірській річці, та стрічатись з тамошніми жителями?

Дочекалась я 15-го серпня, коли американська група цього клюбу виїздила на двотижневе перебування у Москві, та Україні. На летовищі стрінула дві українки з наплечниками — Лесю та Оленку, які також очікували небуденних переживань у Карпатах. Решта групи — дев'ять осіб, які нас стрінули не летовищі були неукраїнці з околиці Піттсбурґу. В основному вони були дуже добре заправлені до прогульок люди, які мандрувавши по горах світу, зацікавилися експедицією в Карпати. Це була прогулька небуденного характеру. Нас, 12-ох американців, мала стрінути група з Донецька і ми разом мали таборувати шість днів на Закарпатті в околиці Ужгороду. Піттсбурґ і Донецьк є посвоячені міста, з подібною індустріяльною історією, а саме копальнями вугілля та тяжкою промисловістю. На другий рік заплянувано подібну експедицію тут в Америці з участю гостей з Донецька, та таборуванням в горах поблизу міста Піттсбурґу.

Прибувши до Москви, ми, три українки, першого дня зустрілися з українським світом цього міста. Тяжко уявити собі, але так сталося, що грімким Заповітом Шевченка, та піснею про Дніпро, московська вулиця Арбат гостила українських людей зі Львова, Рівного, Харкова і Ню Йорку. Спливали по обличчях густі сльози, коли ми почули, що синьо-жовті прапори повівають у рідних сторонах. Спів не вгасав і відгомоном пісень — „Ой видно село" та „Зелений гай" відпровадили нас земляки до місця зустрічі з американськими прогульковцями.

Чекала нас довга 27-годинна дорога потягом з Москви до Чоп, а відтак автобусом до Ужгороду — дорога, яка показала нам селянські стріхи, київські гори, лиця запрацьованих колгоспників, могутній двірець Львова, занечищене від цементових заводів місто Миколаїв, та вкінці красу карпатських гір. Довга дорога, але уприємнили її сусіди у поїзді — Степан зі Стрия, та Микола з Мукачева.

І саме, коли ми дивились крізь вікна в гори і долини Закарпаття, нараз на поляні в долині біля річки побачили як зі щоглі, серед розташованих шатер повівав синьо-жовтий прапор. Ми, три українки, зворушливо вигукнули: „Синьо-жовтий прапор!" І справді було чим гордитися. Хотілося цю картину утривалити світлиною, але колеса потягу швидко віддалювали нас, залишаючи тільки у пам'яті спомин про розвіяний прапор.

Цікава була зустріч з Донецькими прогульковцями. Їх було тринадцять — молоді дівчата та хлопці з університетською освітою. Деякі володіли досконала англійською мовою. Деякі казали, що їхні батьки — українці, а інші казали, що — росіяни. Вбільшості панувала російська мова. Дивно було, що ми на Україні, шукаємо англійської спільної мови і досьогодні якось ніяково, що з мешканцями України ми порозумівалися цією мовою. Треба згадати про українку, Аллу, яка закінчила український факультет і викладає українську мову та літературу у Донецьку. Своєю поставою, ніжністю, та шляхетною душею, вона зуміла передати нам справжній образ української жінки, оспіваної у народних піснях та леґендах.

З Ужгороду вирушила наша „двадцятьп'ятка" з наплечниками, шатрами, та таборовим вирядом, автобусом через Перечин до туристичної бази „Дубовий гай". По дорозі лунала пісня „Я є веселий мандрівник", переплітана англійськими та українськими стрічками. Всі були готові сягати вершків гір, та шукати пригод серед чарівних лісів. На туристичній базі нетерпеливо чекав на нас стрункий провідник, Микола-„Мікула", лемко зі Закарпаття. Придбавши та розподіливши харчі на шестиденну прогульку, ми вирушили з босоніжним „Мікулою" здобувати „Яворник" або Яворницьку гору — 1,100 метрів височини. Дитячі мрії про мандри по Карпатах ставали дійсністю. У думках пригадувалися слова пісень про Карпати, співаних так часто на таборах „Вовчої Тропи". Хотілося кричати „Я тут, я тут!" Вага наплечників не пригнічувала нашого стрімкого походу у височінь.

Шість днів ми проходили горами та долинами попри мальовничі села. Милися у гірських струмочках, пили джерельні води, поздоровляли вівчарів, які гнали свої отари овець на полонини, пили молоко від свіжодоєних корів та придивлялися господарці селян. Оглядали їх церкви, дім культури, школи, лікарню, аптеку, крамницю та кооперативу. Зазнавали ввічливости селян та місцевого колгоспу, які вперше гостили нас — з-поза океану. Гляділи на польові квіти, збирали карпатські гриби, прислуховувались перекликам пташиного світу. Збирали ягоди — ожини, афини та зі смаком їх заїдали. При вечірніх огниках, ділилися оповіданнями про життя обох світів, переплітаючи українськими та англійськими співами при звуках ґітари. Лягали спати під засіяним зорями чистим небом, звідкіля до нас усміхався місяць. Чекали на ранок який приносив нові пригоди, новий подив краси, та велич Карпат.

І сумувало серце, коли бачило зорані машинами верхи гір, зрубані смереки і ялиці. Хотілося кричати: „Не нищіть наших Карпат... наших мрійливих гір, які так часто згадується за океаном у далекій Америці, Канаді чи Австралії. Хочуть і вони на вас подивитися, хочуть відчути подив, красу рідних Карпат".

Прогулька добігала кінця. Наша двадцятьп'ятка зжилася і кудись розпливались різноманітна мова та відмінні світогляди. Молоді люди з Донецька захопилися Союзівкою, про яку ми оповідали, зацікавилися синьо-жовтими прапорами. Життя серед природи карпатських гір злило нас усіх в одну родину, яка виспівувала: „У горах Карпатах, Ой там би я жив.."

(Закінчення на стор. 3)

У СЕРЕДУ, 6-ГО ВЕРЕСНЯ ц.р., Ілена Рос-Легтінен, республіканка з Фльориди, була заприсяжена до Конгресу ЗСА і тим самим стала першим членом Конгресу кубинсько-американського походження. Уродженка Гавани, І. Рос-Легтінен була обрана спеціяльними виборами 29-го серпня ц.р. на місце померлого демократичного конгресмена Клода Перрера, який впродовж 26-ти років репрезентував маямську округу в Конгресі ЗСА.

З'ЇЗД МЕШКАНЦІВ ТАБОРУ АВҐСБУРҐ-ЛЯЙПГАЙМ

— відбудеться —

16-го і 17-го вересня 1989 року
на оселі СУМА в Елленвіл, Н. Й., ЗСА
Нічліги замовляти на оселі СУМА: (914) 647-7230

СУА ВІДДІЛ 61 у ВИППАНІ, НЮ ДЖЕРЗІ
щиро запрошує всіх на:
АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР
д-р Марти Богачевської-Хомяк,

16-го ВЕРЕСНЯ 1989 р. о год. 7:30 веч.
в RAMADA INN, Rte. 10 West, East Hanover, N. J.
Вступ $8:00 включає каву і солодке.

Станична Старшина Пластової Станиці в Ню Йорку
ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

ЩОТИЖНЕВІ СХОДИНИ В СТАНИЦІ

РОЗПІЧНУТЬСЯ
АПЕЛЕМ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА І ЮНАЦТВА
в суботу, 16-го вересня 1989 р. о год. 1:30 по пол.
в авдиторії Академії св. Юра в Ню Йорку
215 Схід 6-та вулиця
Присутність новацтва і юнацтва та виховників у пластових одностроях обов'язкова.

Станиці Братсва кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА у Лігайтоні і Філядельфії, Па.
запрошують українських комбатантів і все Громадянство на

ТРАДИЦІЙНЕ ПЕЧЕННЯ БАРАБОЛІ

в суботу, 23-го вересня 1989 року
на Оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтон, Па.
Початок о годині 2-ій по пол.
В мистецькій програмі виступить **танцювально-розваговий ансамбль „КАЗКА" — керівник Галя Козак.**
ЗАБАВА о год. 9-ій веч. Оркестра — БОГДАНА ГІРНЯКА
Аранжер забави — МИРОСЛАВ ПРОНЧАК
Гарні несподіванки. Смачний буфет у заряді пань.

У горах...

Закінчення зі стор. 2.

У Москві на Арбаті продовжується голодівка та демонстрації за леґалізацію Української Греко-Католицької Церкви. Сестри Василіянки та вірні з України приїжджають та боронять прав Української Церкви та народу. Радо вітають прибулих туристів зі Заходу.

Ми прощалися... Наші синьо-жовті відзначки з вимальованим тризубом переходили у руки мешканців Донецька та Закарпаття. Серед нічної тиші, коли вже давно зайшло сонце, супроводили нас у далеку нашу мандрівку — мандрівку потягом з Ужгороду до Москви, а відтак до Ню Йорку, зворушені до сліз, молоді українці з Донецька і Закарпаття. За нами неслась тужлива пісня про Карпати: „Карпати манять... Карпати кличуть..."

Прощавайте до нашої зустрічі в наступному році на землі Вашінґтона у горах Пенсильванії чи може у Кетскильських горах у стейті Ню Йорк, де шумлять смереки нашого клаптика України — Гантеру, Союзівки і Верховини.

В Києві...

(Закінчення зі стор. 1)

дані навколо Політехнічного Інституту.

Серед телеграм, що надійшли на адресу з'їзду, зачитали й таку: російськомовний адресат із Запорізької области, наслухавшись партійної пропаґанди, запитує учасників з'їзду, мовляв, кого ви представляєте, за які гроші ви там зібралися (все це, звісно, російською мовою) тощо. У відповідь майдан двічі передавав до президії більш як по тисячі зібраних карбованців.

Після Кравчука виступив депутат, чи не найрадикальніший із депутатського клюбу, полковник Мартиросян і сказав, що він, командир полку, не допустить, щоб його полк зробив бодай один крок проти українського народу. Він заявив, що корпус народних депутатів — це та сила, яка повинна стати на захист народу від КҐБ, від ОММОНів, від міліції, якщо вони підуть проти народного руху. Чому ви говорите про брежнєвців, сусловців, а не говорите про щербицьких? — запитував депутат і далі: „Я хотів би взяти приклад бодай з одного комуніста в ЦК — але з кого? Не бачу такої людини в ЦК партії".

Йосип Зісельс говорив про проблеми жидівської культури в Україні, підкреслюючи, що її порятунок — тільки в спільній дорозі з Рухом.

Один київський студент, процитувавши фразу з Марксового „Комуністичного маніфесту" про те, що „примара комунізму бродить по Европі", сказав, що нині ця примара потрохи сповзає з Европи.

Чи не найрадикальнішим був виступ робітника з Івано-Франківського Олександра Волкова — росіянина, якого виключили з партії за український буржуазний націоналізм. Він сказав, що доки Україна не матиме своєї армії, вона не може бути незалежною, суверенною. „Я москаль, — сказав Волков, — але я за те, щоб мої діти служили в українській армії. Я не хочу, щоб мої діти били лопатами в Грузії, розбивали голови в Прибалтиці".

Після кожного такого виступу представників національних меншостей заля підводилася і, махаючи прапорами, скандувала одне слово: „Єдність!".

На з'їзді було прочитано звернення групи народних депутатів до Ґорбачова.

Хор „Думка"...

(Закінчення зі стор. 1)

Олбані, щоби посвятити кілька годин на інтенсивну пробу. У всіх них проявляється належне зрозуміння значення хорового мистецтва й співу.

Щоби втримати цю велику вокально-мистецьку одиницю, яка у своїм рості стрічається з різного рода перепонами і проблемами треба не лише любити хорове мистецтво, але бути тісно пов'язаним з його організацією. Склалося так, що через кілька років або довше з енерґійним диригентом хору С. Комірним і головою хору Ігорем Раковським співпрацюють майже ті самі люди як члени Управи, яка є для них великою поміччю. Слід згадати довголітнього, невтомного бібліотекаря хору Романа Кушніра, якого вже кілька літ гідно заступає дуже солідний Юрко Снігур, та відповідальну фінансову референтку Лесю Яблонську, сестри Новицькі: Ала, що виготовляє адресарі й декорації, Олена, яка від дуже молодих літ присвячена „Думці" не лише як солістка, але як працівник у виготовленні костюмів, декорацій, приготуванні нот тощо. Марійка Мирко, яка не лиш пише протоколи, але безінтересовно „обшиває" хористок при допомозі Наталки Білоус. Зіна Раковська, крім моральної підтримки для голови хору й загальної допомоги, очолює ділянку „кулінарної штуки", сеньйор Олесь Мотиль — секретар, Анатоль Качмарський — господар, Ігор Копко, англійський секретар, Аркадій Гончарів — займається платівками, касетами, квитками тощо, Лодзя Снігур від ансамблю, Мирон Гірняк — мистецьким оформленням й Микола Голодик є не лише солістом, але також мистцем-малярем. Оля Гасцька й Мирослав Кулинич та до недавна Борис Кекіш — містоголови, які враз з головою І. Раковським координують працю в хорі: справи репертуару, імпрез, виїздів, укладу хору, списків, фреквенцій, преси, як теж ряд адміністраційних справ у відсутності голови хору. Вони теж нав'язували контакт з допоміжними друзями-хористами, членами хору „Прометей" М. Татунчаком, З. Чорнобілем, М. Капієм, як теж і членами Капелі Бандуристів, В. Шевелі, Я. Цісаруком, Ю. Оришкевичем та солістами-гостями.

Над приготуванням пропам'ятної книжки з привітами та пам'ятковими знімками інтенсивно працювала окрема комісія на чолі з Михайлом Бурчаком, який присвятив багато часу і праці цій справі. Великою поміччю для нього був д-р Юрій Кушнір, довголітнілй член хору, який причинився своєю працею й досвідом. В комісії працювали теж Василь Тершаковець, О. Мотиль, Е. Кухар, М. Кулинич, Ігор Єдліцький допоміг не лише в англомовній частині книжки, але зайнявся укладом програми до Ейвері Фішер Голл, як теж англомовною пресою.

До концерту залишилося лише кілька днів. Программа концерту буде цікава своїм оригінальним укладом. Будуть виконані твори відомих композиторів: К. Стеценка, Л. Ревуцького, Я. Степового, М. Лисенка, Ф. Колесси, А. Гнатишина, А. Рудницького, Г. Китастого й П. Майбороди та інших (багато з них до слів Шевченка).

Участь талановитої молоді, ансамблю „Сизокрилі", під проводом Роми Прийми-Богачевської та вокального ансамблю хору „Думка" буде приємною атракцією концерту. Бажанням організаторів концерту є притягнути в майбутньому якнайбільше співучої молоді до хору „Думка" та заохотити батьків створити дитячий хор „Молода Думка". Вони вірять, що громада підтримає ці стремління, особливо в часі коли в Україні відбуваються такі небувалі події.

КОМЕНДАНТ ХРИСТИЯНСЬКИХ військ в Ливані генерал Мішел Аун гостро заперечив будьтоби він погрожував американським дипломатам так, що вони наслідком того евакуювали американську амбасаду в Бейруті у середу, 6-го вересня ц.р. Але в п'ятницю, 2-го вересня, в інтерв'ю, яке ген. Аун дав французькому журналістові щоденника „Фіґаро", він сам заявив, що може він „повинен взяти 20 американців як закладників".

ЯК ПОВІДОМИВ представник шведської берегової охорони Вальдемар Берлін, у Балтійському морі, 28 миль на південь від острова Готлянд фінський танкер „Тебо стар" протаранив совєтський травлер „Ладушкін". Совєтський корабель, розколотий пополовині, зник під водою за кілька хвилин, залишивши на поверхні велику пляму оливи, що витекла. На поклад іншого совєтського травлера, що знаходився поблизу, був піднятий лише один совєтський моряк, мабуть, радист. Його поклали у шведський шпиталь, де він, не приходячи до свідомости, помер. Ще 14 членів залоги формально вважаються пропалими без вісти, однак, на думку шведських рятувальників, всі вони загинули.

ПОДЯКА

З Божої волі відійшов від нас 7-го серпня 1989 р.
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

Михайло Іваницький

У хвилинах найбільшої скорботи ми зазнали потіхи і підтримки від друзів, приятелів і земляків надбужанців, що відвідинами в часі недуги Покійного і по смерті, на Панахидах і похороні, висловлювали співчуття і тим, що листами й телеграмами та чудовими квітами виявили своє щире відношення до Покійного і до нас.

Сердечно дякуємо Всечеснішим отцям Василіянам, а зокрема Отцю пароховi Христофорові Войтині і Отцю Савастинові Саболеві та Отцю Дмитрові Височанському за відвідування Хворого, відправлення Панахид і слова прощання.

Дякуємо Отцю Богданові Скаскові за участь у похоронних відправах. Висловлюємо глибоку вдячність д-рові Іванові Смалеві за щире і родинне ставлення до нас та до Покійного в часі хвороби й після Його смерти.

Дякуємо приятелям, що молилися з нами на Панахидах і похоронній Богослужбі і несли домовину.

Дякуємо щиро Марійській Дружині за відмовлення вервиці.

Дякуємо за щирі слова про Покійного землячці Мирославі Крук на цвинтарі, пані Наді Стецько на поминках, кумі і приятельці з таборових часів, а також д-рові Миколі Климишинові за теплі слова про Покійного в часі студій у Кракові й пізнішому житті в Дітройті. Окрема подяка д-рові Климишинові за ведення поминок.

Сердечна подяка моїм друзям, що кожної хвилини висловлювали свою готовість помогти мені в складних ситуаціях в часі хвороби Покійного і після смерти.

Зокрема дякуємо землякам надбужанцям за дійсно родинне відношення до нас і за зібрану суму на другий том „Надбужанщина" в пам'ять Покійного.

Щиросердечно дякуємо за пожертви, прислані вже по похороні на різні цілі.

ПОЖЕРТВИ

Українська Вища Школа	$1 250.00
Служби Божі	655.00
Збірник II том „НАДБУЖАНЩИНА"	905.00
Рідна Школа	230.00
Польща (Служби Божі)	280.00
Бразилія (Сиротинець)	100.00
Бразилія (Питомець, Служби Божі)	100.00
Український Вільний Університет	100.00
Вашінґтон (Служби Божі)	100.00
Українське Село у Воррен	75.00
Юґославія (Служби Божі)	50.00
Година оо. Василіян	50.00
Люрд (Служби Божі)	30.00
Рим (Служби Божі)	30.00
Союз Українок Америки	25.00
Гарвард	20.00
Св. Софія	10.00
Різні датки	125.00
Разом	$4.135.00

Дякуємо похоронному заведенню Бугая за поради та за сумлінне переведення похорону. Складаємо сердечну подяку всім за щедрі датки в пам'ять бл. п. Михайла Іваницького.

У сороковий день відходу у вічність бл. п. Михайла відбудуться Служби Божі у понеділок, 18-го вересня ц. р. Просимо помолитися з нами за душу Покійного.

Служби Божі: Рим, Люрд, Польща, Юґославія, Бразилія, Вашінґтон, Ню Йорк, Воррен, Миш.

Хай Вам усім добрий Господь сторицею нагородить.

Дружина — ІРИНА
Син — ІГОР з дружиною КВІТКОЮ
і дітьми НАТАЛЕЮ і ЛЕСЕЮ

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що 2-го серпня 1989 р. у Львові відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

Дмитро Лозинський

нар. 1898 р. в Куликові і там же, згідно з Його волею, похований.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Залишені в смутку:
дочка — СТЕФАНІЯ СВІТЕНКО з мужем ЛОНГИНОМ, дітьми і внуками
син — МИХАЙЛО та
дочки — ЛІДІЯ І ОЛЕНА з їхніми Родинами в Україні

УВАГА! УВАГА!

ТРЕТІЙ З'ЇЗД НАДБУЖАНЦІВ

— відбудеться —

30-го вересня — 1-го жовтня 1989 року
на оселі УНСоюзу „Союзівка", Кергонксон, Н. Й.,
на який запрошуємо колишніх жителів Сокальщини, Радехівщини, Камінеччини, Холмщини і Підляшшя.

Початок реєстрації у вечірніх годинах 29-го вересня.
Замовлення кімнат зголошувати на адресу:
"SOYUZIVKA" — UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
Kerhonkson, N.Y. 12446. Tel.: (914) 626-5641
Кошти побуту на „Союзівці": нічліг, повне прохарчування 43.92 дол. на особу на цілу добу
Кошти бенкету включені в цю суму.
Проситься висилати зголошення разом зі завдатком — 25 дол. від особи на адресу Оселі.
Дорогих Земляків з Родинами та гостей — до численної участи сердечно запрошує
ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАННЯ НАДБУЖАНЦІВ

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими,
що в середу, двадцять третього серпня 1989 року після тяжкої недуги,
померла в Мюнхені (Німеччина) на вісімдесят четвертому році життя
наша Дорога МАМА й ТЕТА

св. п.

ПАВЛИНА ТИМЧЕНКО
з дому ГОРНИКЕВИЧ

Покійна була артисткою українських театрів на рідних землях і в еміґрації.

У глибокому смутку:
син — ЮРКО
і рідня — НАДІЯ та ІГОР БЕНЦАЛЬ

ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ

95-ліття УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
та
40-ліття існування ХОРУ „ДУМКА", Ню Йорк

ВІДБУДЕТЬСЯ

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

в неділю, 17-го вересня 1989 року о годині 4-ій по полудні
в Avery Fisher Hall, Lincoln Center, N.Y.

при співучасті:

вокального ансамблю хору „ДУМКА",
відомих українських оперних співаків і піяністів
та танцювального ансамблю РОМИ ПРИЙМИ-БОГАЧЕВСЬКОЇ

Квитки вступу продаються в українських крамницях — в Ню Йорку СУРМА і АРКА, в Нюарку ДНІПРО, при касі в Лінкольн Центр, як також поштою в УНСоюзі.

Reserve by Mail:

Ukrainian National Association
30 Montgomery St., P.O. Box 17 A
Jersey City, New Jersey 07303

$25.00
$30.00
$15.00
$20.00
$30.00

Avery Fisher Hall seating diagram
Розклад місць

Information by Phone:

SURMA 212-477-0729 DNIPRO 201-373-8783
ARKA 212-473-3550 U.N.A. 201-451-2200

TICKET ORDER FORM September 17, 1989

Location	Price each	No. of tickets	Total price
Orchestra, Front	$30.00		
Orchestra, Rear	$25.00		
First Tier	$30.00		
Second Tier	$20.00		
Third Tier	$15.00		
		Grand total enclosed $	

For Concert Ticket/s enclose: coupon, payment, stamped, self-addressed envelope.
Mail to: U.N.A., 30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Please Print
Name
Address
City State Zip
Day Phone Eve. Phone
No. of tickets Amount enclosed

ПІСЛЯ ЧОТИРИМІСЯЧНОЇ перерви у здійсненні програми польотів пільотованих космічних кораблів, викликаної технічними несправностями і браком коштів, Совєтський Союз запустив у середу, 6-го вересня, пільотований космічний корабель „Союз ТМ-8" з двома астронавтами на покладі, Олександром Вікторенком і Олександром Серебряковим. Вони будуть займатися науково-дослідницькою працею. Астронавти будуть мати можливість провадити дослідження в ділянці геофізики, астрофізики, технології і біології на найвищому сучасному рівні, як повідомляють совєтські газети.

У СВОЄМУ ШВАЙЦАРСЬКОМУ домі в Льозанні в понеділок, 4-го вересня, помер на 86-му році життя Жорж Сіменон, найпопулярніший письменник XX століття. Згідно з завіщанням, він буде похований поряд з могилою його улюбленої дочки Марі-Жю, яка покінчила життя самогубством у віці 25 років в 1978 році і похована під 250-річним кедром, що росте коло дому Сіменона. Світову славу Ж. Сіменонові принесли детективні романи і повісті з участю поліцейського комісара Мегре. Твори Сіменона перекладені на 55 мов. Сюжети його книг стали основою для створення 52 художніх і понад 300 телевізійних фільмів.

ВІДЗНАЧЕННЯ 70-РІЧЧЯ ПРОФ. В. ЖИЛИ

Хоч відзначення 70-річчя з дня народження проф. д-ра Володимира Т. Жили мало назверх приватно-родинний характер і відбулося в домі його доні Святослави (Сяні), одруженої Качарай, то насправді воно набрало інтимно-громадського характеру. Бо крім зібраних численних членів родини й приятелів, духом витали ще й видатні люди з наших наукових, культурних, літературно-мистецьких та державно-політичних кіл і численні приятелі. Вони прислали 49(!) письмових привітань з різних країн нашого поселення.

Проф. Володимир Жила

Поруч побажань, які присутні склали усно і співом „Многая літа!", зібрані вислухали частину надісланих привітань, зокрема від осіб, які очолюють важливі центральні установи нашого організованого національно - громадського життя.

Чолове місце зайняв привіт президента УНР в екзилі Миколи Лівицького, який, зокрема, підкреслив видатну працю й досягнення ювілята, як керівника ресорту культури й науки. Член уряду УНР Вікентій Шандор вітав ювілята, як вартісну й плодотворну людину, з якою доля звела його в системі Державного Центру. Черговий за вагомістю привіт наспів від сенату, професорської колегії та співробітників УВУ, які вітали ювілята за його науково-педагогічний вклад у життя української спільноти на поселеннях. Проф. д-р В. Янів вітав ювілята від президії Комітету наукового конгресу Хрищення України, підкресливши науково-дослідчу педагогічну й суспільно-громадську працю соленізанта, просякнуту принципами віри, релігійности та християнської моралі.

Від університетських кіл ювілята вітав теж д-р Юрій Бойко-Блохін, професор слов'янської філології університету Людвика-Максиміліяна в Мюнхені, підкреслюючи наукові здобутки проф. Жили на полі літературознавства й критики, зокрема в ділянці порівняльної літератури. У привіті від Української Могилянсько-Мазепинської Академії наук, якої ювілят є віце-президентом, її президент проф. Ярослав Рудницький підкреслив „непромінальні вартості праці соленізанта, які стали основою дальших студій україністики й славістики. Незліченна кількість статтей, есеїв, рецензій та вдумливі доповіді на міжнародних конгресах, врешті участь у дискусіях свідчать про подиву гідну енергію ювілята".

Літературознавець і критик Григорій Костюк побажав ювілятові дальшої плодотворної праці в ділянках його зацікавлень.

Від Українського Шекспірівського Т-ва вітав проф. Жилу голова проф. Ярослав Славутич, підкреслюючи його заслуги в ділянці шекспіріяни.

Редактор „Визвольного Шляху" Ілля Дмитрів вітав ювілята від редакційного колективу, підкреслюючи його співпрацю в місячнику. Шкільний товариш ювілята з гімназії в Збаражі, громадський діяч з Канади Ярослав Кульба згадав про здібності проф. Жили, які він проявив уже в шкільній лавці.

Особливий настрій увело вітання двох поетів — Василя Ящуна та Ігоря Качуровського, який прислав поетичний спогад, у якому підкреслив гуманні прикмети соленізанта. Згадавши тяжкі умови життя в бараках біженців, автор пише:

Того місця тепер
не пізнати:
Автострада пройшла
поблизу,
Тільки Драва так само
внизу,
Ніби хоче минуле догнати.

Може, справді таки
дожене,
Шарубливою бавлячись
рінню?
І минуле — прозорою
тінню —
Вже оточує Вас і мене.

Тільки Ваша рука
рятівнича
Багатьом помагала в біді.
...Знову Драва шумить, як
тоді,
І минуле з непам'яті
кличе...

Оцей духовий контакт на віддаль вніс поміж фізично присутніх вітальників піднеслий настрій та почуття єдности.

Зустріч не обмежилася тільки до гутірки та споживання дбайливо приготованих страв, але гості отримали ще й культурну, музично-вокальну поживу. Доня ювілята Святослава Сяня, солістка хору „Думка" і член співочого ансамблю, своїм милим сопрано відспівала під акомпаньямент композитора Михайла (Лева), кілька пісень, а рецитатор Орест Кебало виголосив зворушливу поезію „Сосни" Миколи Сингаївського.

В репертуарі пані Сяні були такі пісні: „Розігнала доля", слова Романа Купчинського, „Гасне, гасне", слова Забашти — музика до обох пісень Михайла Лева, „Не питай", слова й музика М. Лева та „Чому так сталося" Легара.

Милий, погідний настрій та невимушену атмосферу внесла у зустріч своєю гостинністю, безпосередністю й товариською вдачею дружина ювілята пані Ірина, надхненниця й духова підпора свого чоловіка. Пані Орися відзначається теж співучастю і змалку прищепила своїй доні любов до рідної пісні.

Ювілят був заскочений зустріччю, бо родина приготовила її потаємки і щойно коли гості зібралися — ввела його в світлицю, а присутні привітали його грімким „Многая літа". Від НТША і від зібраних вітав соленізанта д-р Ярослав Падох.

• •
•

Проф. Володимир Т. Жила народився 25-го червня 1919 року в Збаражі, Західня Україна. Тут закінчив польську державну гімназію. Після складення матури почав студіювати на правничому факультеті Львівського університету. Спалах Другої світової війни не дав йому закінчити студій. Як вояк Червоної армії попав в 1941 році в німецький полон і опинився в Австрії. Невичерпна енергія, оптимізм, почуття національного обов'язку й невсипущість не дали йому жити в безділлі. В м. Філлях зорганізував він перший табір для українських вихідців „Піккольо" і взяв у свої руки провід українського життя в Каринтії. Вислідом його суспільно-громадської праці був заснований і редагований ним часопис „Українські Вісті".

Але химерна доля змусила його виїхати до Бразилії. Поселився у Сан Пауло. За чотири роки перебування в цій країні він заснував і спільно з Михайлом Дзюрою редагував тижневик „Наша Думка". Став теж в 1948-1949 рр. головою Українського Товариства у Сан Пауло. Був одним і засновників і першим секретарем т-ва „Соборність".

Бурхливе життя соленізанта ввійшло в унормовані рейки після його переїзду до Канади. Тут простелився йому шлях до педагогічної й наукової кар'єри. Початково вчителював у середніх школах та одночасно студіював і брав участь у нашому громадському житті. Опрацював заяву в справі введення української мови, як обов'язкового предмету навчання в неповно-середніх і середніх школах Манітоби. Після детального обговорення й оформлення проекту сенатор Василь Вал передав його Королівській комісії освіти. Це зусилля мало успіх, бо сьогодні українська мова займає в школах Манотіби передове місце серед інших чужих мов. Одночасно ювілят включився в громадсько-релігійне життя й один рік секретарював у Цетралі українців католиків.

Ця громадська діяльність не перешкоджала йому закінчити студії. Ступінь бакаляра отримав в 1959 р. в Монітобському університеті. В 1962 р. здобув ступінь магістра філософії, а в 1967 став доктором філософії, оборонивши в УВУ дисертацію „Іван Франко, як дослідник церковно-полемічної літератури кінця XVI — початку XVII століть".

В 1963 році перейшов на працю до Тексасу, Тек університету в Лаббоку спершу як професор-асистент, а від 1974 р. став професором звичайним у тому ж університеті. До виходу на емеритуру викладав слов'янські мови й літератури та порівняльну літературу. Тепер (від 1987 р.) є викладачем в УВУ, а темою його лекцій є „Українська драматургія й театр" та „Творчість неокласиків".

Проф. Жила є автором чотирьох книжкових праць: „Ідейні основи Шевченкового 'Гамалії'", „З історії українознавства і славістики в Канаді", „Полум'яне слово" (у співпраці з М. Щербаком), „Президент Микола А. Лівицький і наша сучасність".

Крім книжкових праць проф. Жила є автором близько 250 есеїв, статтей, нарисів, оглядів, рецензій з ділянок — літератури, ономастики, топоніміки української, англійською та німецькою мовами. Великим досягненням є його переклад англійською мовою з польської праці професора Краківського університету Івана Зілинського „Фонетичний опис української мови" (спільно з проф. Венделем Єйкоком).

Під час праці в університеті був редактором і співредактором університетських записок з ділянки порівняльної літератури. Появилося їх 18 томів. Зредагував працю „Творчість Яра Славутича" і два томи регіонального збірника „Збаражчина". В першому томі цього збірника є про проф. Жилу стаття Владики Івана Прашка, який, зокрема, підкреслює релігійно-церковний аспект діяльності ювіляра. В цьому томі є теж стаття про біографію й наукову діяльність проф. Жили пера Богдана Чопика.

Ювілят бере активну участь в українському науковому житті як член НТШ, УВАН, Могилянської Академії та інших українських і американських установ.

Праці ювілята — науково-дослідного та есейного характеру, як теж його рецензії, огляди, доповіді, участь у дискусіях свідчать про його доскональне знання предмету, й методологічне озброєння, яке автор стосує не шаблоново-механічно, а глибоко-вдумливо з познакою власної індивідуальности.

З днем 1-го вересня 1986 року увійшов ювілянт у склад Уряду УНР, як керівник ресорту культури й науки. За час свого урядування добився в новій ділянці праці багато успіхів, про які згадували в своїх письмових вітаннях люди на керівних становищах установ із ділянок ресорту ювіляра.

Проф. В. Жила одружений у 1945 році з Іриною (Орисею) Баган. Подружжя має троє дітей — Святославу, Марту, Любомира Вадима й Роману Софію.

• •
•

З цього загального огляду праці й досягнень ювілята читач може виробити собі картину різнородности зацікавлень проф. В. Жили та безмір праці, енергії й снаги, які він вклав, щоб ці завдання подолати для добра нашої науки, культури та для загальнонаціонального прапору. Тому й відзначення його 70-річчя з дня народження, хоч у скромному родинному колі й у тісному крузі приятелів, стало загальногромадською подією, як видно зі сповнених найвищого признання письмових привітів видатних громадян.

Не залишається нічого більше, як побажати ювілятові „Многих літ" плідної й корисної праці в улюблених ділянках його зацікавлень.

Володимир Барагура

Успіхи української

М. Кіцюк із своїм дипломом.

Джерзі Сити, Н. Дж. — У англомовному тижневику „Кетолік Ню Йорк", виданні нюйоркської Римо-Католицької Архидієцезії з 24-го серпня ц. р., появилася обширна стаття Джовн Доннер про подиву гідну наполегливість і працьовитість, а з тим й успіхи української жінки.

Розповідь ведеться про 55-літню мешканку Йонкерсу Марію Кіцюк, яка цього року отримала докторський науковий ступінь з мовознавства з Градуаційного центру Нюйоркського міського університету.

М. Кіцюк — мати шістьох дітей, розпочала свої університетські студії разом з вирощуванням своїх дітей, а при тому ні на хвилину не залишала своєї різноманітної активности в українській громаді, включно з виконуванням впродовж 20-ти років функції учителя і директора суботньої школи українознавства при українській католицькій церкві св. Михаїла.

Велика частина статті є присвячена розповіді М. Кіцюк про свої пережиті роки в Україні, на еміграції та про роки скитання, які і твердження її, що свої успіхи та досягнення в першу чергу завдячує доброму прикладові свого батька Теодора Коцура, який високо цінив освіту і знання.

Згадується в статті і про те, що М. Кіцюк в 1987 році отримала нагороду визначного педагога року від Об'єднаної словяно-американської ліги.

Нам особливо цікаво було читати цю статтю про успіхи нашої землячки М. Кіцюк, а зокрема коли це виходить з-під пера неукраїнського журналіста.

Успіхи нашої молоді

Людмила Дідух.

У четвер, 15-го червня, газета „Калгари Геральд" помістила знимку і статтю про Людмилу Дідух. Кореспондентка газети Гелен Далік пише: „Людмила Дідух твердить, що у неї є вільний час, а це треба подивляти. Людмила Дідух — учениця 12-ої кляси Бішоп Карролл — була наименована на рік 1989 і одержала „Грета Шварц Меморіял Авард", як найкраща спортовка гімназії в Калгари.

18-літня студентка була дуже активна під час трирічного перебування у Бішоп Карролл. Її ряд досягнень свідчить про те, що вона заслужила собі на одержання такого високого відзначення.

Відзначення є базоване на атлетиці, спорті, академічному знанні, бути провідником, брати активну участь в громадському житті та бути доброю громадянкою.

Людмила була однією з кращих гравців у своїй школі. Грала в кошиківку, сітківку і гаківку.

Людмила була прийнята на Мек Гілл університет, Калгари і Альберта.

Людмила думає студіювати точні науки, а відтак медицину. Вона народилася у Монтреалі, а кілька років тому переїхала з родичами і братом до Калгари. Говорить плинно трома мовами: українською, англійською і французькою, любить музику. Вона грала на саксофоні у шкільній оркестрі та вивчала 12 років гру на фортепіяні. Її мама є учителькою музики і заступником директора школи в Калгари.

Людмила брала участь в зимовій Олімпіяді в Калгари в групі танцюристів на відкритті ігрищ. В українській громаді працює в Пласті як провідниця, дорадник і спортовий директор.

Помимо всіх її занять в школі чи в організації це зовсім не перешкодило їй в досягненні високих оцінок в школі.

Вона тримала свій рівень 82 відсотки протягом трьох років.

Людмила є дочкою Олега і мгр Любомири Дідух-Мандрик, має молодшого брата Андрія. Всі в родині Дідухів і Мандриків є членами Українського Народного Союзу, 434-го Відділу „Пласт".

ВІДІЙШЛИ
• ВІД НАС •

СТЕФАН ХАЙ, член УНС Відд. 358-го Т-ва „Запорозька Січ" в Пармі Огайо, помер 13-го червня 1989 року на 61-му році життя. Нар. 1928 року в Галичині. Членом УНС став 1965 року. Залишив у смутку дружину Стеллу і дочку Марію. Похорон відбувся 17-го червня 1989 року на цвинтарі св. Хреста в Клівленді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

СЕМЕН ПРУГЛО, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаго, Ілл., помер 6-го серпня 1989 року на 91-му році життя. Нар. 1898 року на Запоріжжі, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Марію, племінницщю Христину і племінника Богдана. Похорон відбувся в Перу, Індіяна.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

ЕВГЕНІЯ МЕНДЕЛЮК, член УНС Відд. 432-го в Торонто, Онт., померла 9-го серпня 1989 року на 67-му році життя. Нар. 3-го січня 1922 року в селі Рідвянка, Україна. Членом УНС стала 1972 року. Залишила у смутку одинокого сина Джорджа Йосифа. Похорон відбувся 11-го серпня 1989 року на Санта Барбара Семетері в Санта Барбара, Кал.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

АНАСІЯ ШУМИЛО, член УНС Відд. 486-го ім. С. Петлюри, померла 14-го серпня 1989 року на 55-му році життя. Нар. 1934 року на Волині, Україна. Членом УНС стала 1965 р. Залишила у смутку мужа, три дочки Мар'яну, Олену і Наталку та 4-ох внуків. Похорон відбувся на цвинтарі в Меморіял Парк Гейворд, Каліф.

Вічна Їй Пам'ять!

Микола Кісь, секр.

ІВАН ҐУТ, член УНС Відд. 423-го ім. Євгена Коновальця в Чикаго, Ілл., помер 29-го червня 1989 року на 78-му році життя. Нар. 29-го січня 1911 року в Австрії. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Анну , сина Марка, дочку Мері Джейн Бендер, двоє внуків, невістку і зятя. Похорон відбувся 1-го серпня 1989 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 15-го ВЕРЕСНЯ 1989 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Avenue. Є важні справи тому просимо взяти участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рекр. секр.